

De penitentiaire crisis is ongezien en politici bewegen niet.

Serge Rومان, inrichtingshoofd gevangenis Merksplas. Deze tekst wordt ondertekend door de Federatie van Vlaamse gevangenisdirecteurs en de Federatie van Waalse gevangenisdirecteurs

Op 23 juli verscheen in de Standaard een opiniestuk over de onhoudbare situatie in de Belgische gevangenissen welke meteen een duidelijke oproep was aan de beleidsmakers om daar ook effectief iets mee te doen. De directrice-generaal van het gevangeniswezen zei wat nooit eerder gezegd was “we trekken het niet langer”. Ondertussen is het parlementaire reces voorbij. De politici zijn terug aan het werk. En ja er werd gewerkt. Er werd uren gepalaverd of Palestina nu erkend ging worden als staat al dan niet voorwaardelijk. Er werd geproclameerd dat de begrotingsgesprekken een “col van ongekende categorie” zullen worden. Zelfs de monarchie heeft zich clement getoond in haar uitbreiding. Maar die onhoudbare situatie in de gevangenissen ... wat is daarmee gebeurd? Wie heeft in de Wetstraat die noodkreet eigenlijk gehoord als een kreet over een noodsituatie in het hier en nu?

De alles verbergende muren die de samenleving beschermen, spelen ons vandaag ernstig parten. Ze maken het ondragelijke niet aanschouwelijk. Het is duidelijk makkelijker om een livestream te organiseren in Weetikwaaristan dan zichtbaar het drama weer te geven dat zich afspeelt in het verborgen penitentiaire binnenland van België.

De gevangenisdirecteurs hebben tot op heden geen bericht gekregen over de aanpak op korte termijn van de noodsituatie waarin ze zich bevinden. De noodwet die eind juni gestemd werd, was zoals voorspeld in ons vorige opiniestuk “een druppel op een hete plaat”. De academici spraken over een “broekzak-vestzak operatie”. Maar het is erger dan dat. Deze week werd een nieuw record verbroken: de kaap van 13000 gedetineerden is genomen, 326 burgers slapen op de grond in Belgische cellen. Publieke reactie uit het politieke spectrum van dieprood naar donkerblauw? Nul!

Het enige lichtpunt was de Minister van Justitie die midden juli een voorstel deed om tegen 2030 de capaciteit uit te breiden met 2000 plaatsen. Publieke politieke reactie of debat over het voorstel: nul, noch ja noch nee gewoon niets.

De noodsituatie vandaag verdraagt geen dralen meer. De politieke hoofden moeten uit het zand. Er moet nu krachtadig gehandeld worden. De personeelsleden van het gevangeniswezen en de gedetineerde burgers worden hier dag na dag beschadigd. We zijn niet meer bezig met het vermijden van detentieschade zoals de wet het voorziet. Iedereen die vandaag een gevangenis binnenstapt, hetzij voor zijn dagtaak, hetzij om zijn straf uit te zitten, ondergaat de facto detentieschade. Gevangenisdirecties verkeren op dit ogenblik in de onmogelijkheid om nog “rechtsconform” te werken.

De gevangenisdirecteurs van België hebben zich in wanhoop verenigd en eisen onvoorwaardelijk de volgende beslissingen op korte termijn om een dijkbreuk te voorkomen:

- Quota in alle gevangenissen die in twee fases worden ingevoerd. 1/ Tot het ogenblik dat er geen grondslapers meer zijn, moeten er twee gedetineerden vrijgaan voor elke gedetineerde die binnenkomt. 2/ Als er geen grondslapers meer zijn, geldt het principe één gedetineerde in, één gedetineerde uit zodat er geen grondslapers meer kunnen ontstaan in de gevangenissen.
- De financiële werkingsmiddelen van de gevangenissen moeten berekend worden op basis van het reële aantal gedetineerden dat ze huisvesten en niet op een theoretisch getal dat de

werkelijkheid niet raakt. Concreet moet men de middelen verhogen van 11000 gedetineerden naar 13000 gedetineerden.

Deze eisen zijn noodeisen. Ze waarborgen enkel het verdere en voorlopige beheer van het gevangenisstelsel dat in crisis is. De structurele problemen worden hiermee niet opgelost. Voor deze problemen zijn recent meer dan terech verschillende werkgroepen opgericht die hun resultaten nog moeten genereren. Ondertussen is er dringend een politieke "sense of urgency" nodig dat er nu moet gehandeld worden. Deze laatste oproep politiek negeren, is geen politieke optie meer. De befaamde rode lijn is hier ook overschreden. Bij het uitblijven van beslissingen zullen deze keer acties het onvermijdelijke gevolg zijn. We trekken het gewoon niet meer.